

Lilla Edets kommun

kommunen@lillaedet.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Fuxernaskolan F-6
i Lilla Edets kommun

Tillsyn i Fuxernaskolan F-6

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Lilla Edets kommun under våren 2016. Fuxernaskolan F-6 besöktes av Skolinspektionen mellan den 26 och 29 april 2016.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat årskurs 3

Enligt de uppgifter som skolan lämnat till Skolinspektionen bedömdes 83 procent respektive 96 procent av eleverna i årskurs 3 nå kunskapskraven i svenska samt matematik läsåret 2014/15. I de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena bedömdes samtliga elever nå kunskapskraven samma år.

Kunskapsresultat årskurs 6

Skolverkets statistik för läsåret 2014/15 visar att 79 procent av eleverna uppnådde minst betyget E i ämnena matematik och engelska. I stort sett uppnådde samtliga elever minst betyget E i övriga ämnen som betygsattes. Den genomsnittliga betygspoängen varierar mellan 9,5 i matematik och 14,5 i musik. De genomsnittliga betygen är lägre än i riket i samtliga ämnen utom i musik. I samtliga ämnen har pojkarna lägre kunskapsresultat än flickorna.

Resultatet av arbetet med trygghet och studiero

Skolinspektionens enkät som genomfördes med elever i årskurs 5 hösten 2015 besvarades av 95 procent av eleverna vid Fuxernaskolan F-6. I enkäten framkommer att resultaten för området "Studiero" ligger under riksgenomsnittet jämfört med samtliga medverkande grundskolor.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Ingen brist konstaterad	
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2016-10-03
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2016-10-03
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens tillsyn visar att det finns brister vid Fuxernaskolan F-6 som huvudmannen tillsammans med rektorn måste åtgärda så att bestämmelserna i skollagen och övriga författningar efterlevs.

Skolinspektionens tillsyn visar att rektorn inte sett till att alla elever har studiero. Det finns undervisningsgrupper på skolenheten där studieron brister i sådan omfattning att alla elever inte ges möjlighet att koncentrera sig på sitt skolarbete. Inte heller kan läraren under lektionen ge alla elever den hjälp som de behöver vilket på sikt kan påverka elevernas kunskapsresultat.

Av tillsynen framgår också att lärarna vid skolenheten endast samverkar i begränsad omfattning i arbetet med att nå utbildningens mål.

Skolinspektionen har också kunnat konstatera att skolbiblioteket inte används inom ramen för undervisningen som ett stöd i lärarnas arbete med att få eleverna att komma så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lilla Edets kommun att senast den 3 oktober 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Lilla Edets kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att alla elever vid skolenheten inte har en studiemiljö som präglas av studiero, vilket strider mot skollagen. Brister i studieron innebär att det under lektionstid finns elever som stör andra elever genom att bland annat gå omkring, prata rakt ut eller skrika. Trots vidtagna åtgärder med exempelvis tydliggörande av skolans regler, handledning av personal och samtal med elever och vårdnadshavare råder fortfarande inte studiero vid tiden för tillsynen.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Av Skolinspektionens skolenkät, som besvarades av 37 av 39 elever vid skolenheten i årskurs 5 under hösten 2015, framgår att resultaten på frågorna gällande studiero ligger lägre än det genomsnittliga resultatet för samtliga medverkande skolenheter. På påståendet "Jag har studiero på lektionerna" svarar 19 procent av eleverna "stämmer inte alls" och på påståendet "På lektionerna stör andra elever ordningen i klassrummet" svarar 41 procent "stämmer helt och hållet".

Eleverna uppger i intervju att det vid många och upprepade tillfällen finns elever som stör på lektionerna i den grad att andra elever ofta har svårt att arbeta. Eleverna uppger att det bara är studiero på någon enstaka lektion ibland. Eleverna beskriver att det finns tillfällen då elever går runt i klassrummet och då det är så mycket "gap och skrik" att det inte går att arbeta eller koncentrera sig på skolarbetet i klassrummet. De uppger vidare att det inte hjälper när läraren säger till de elever som stör utan dessa elever kan ibland fortsätta störa trots flera tillsägelser.

I samband med tillsynbesöket gjorde Skolinspektionen tre lektionsobservationer på skolenheten.

Vid en av lektionsobservationerna infann sig inte studieron över huvud taget, och Skolinspektionen noterade att flera elever under hela lektionen pratade om annat än skolarbete, sprang runt, bankade med pennan i bordet, kastade papper eller skickade lappar till varandra. Trots flera tillsägelser från läraren fortsatte eleverna att ägna sig åt andra saker än skolarbetet på lektionen. Vid ett par tillfällen gick elever in och ut ur klassrummet. Det förekom även att elever upprepade gånger ropade rakt ut för att få uppmärksamhet av andra elever eller av läraren.

Elevhälsan uppger att de har diskuterat och arbetat med studieron. Elevhälsan och rektor har genomfört observationer och handledning av lärare samt samtal med elever och vårdnadshavare, uppger rektorn och elevhälsan. Enligt elevhälsan har insatserna lett till att studieron blivit bättre. Dock är studieron "absolut inte bra" och det är ett bekymmer, säger elevhälsan.

Även lärarna uppger att det inte är studiero i vissa undervisningsgrupper och att mycket tid av undervisningen går åt till att få studiero. I intervjun ger lärare exempel på olika åtgärder som vidtagits på skolenheten för att förbättra studieron, dels generellt för hela skolenheten, dels för specifika grupper. Åtgärderna har varit i form av tydliggörande av skolans regler, handledning av

personal och samtal med elever och vårdnadshavare, säger lärarna. Lärarna uppger vidare att de inte riktigt kan svara på varför det inte är lika god studiero i alla klasser men att det påverkar kunskapsresultaten för en del elever. Lärarna säger att det är svårt att uppmärksamma och hjälpa alla elever när några elever gapar och skriker. Enligt lärarna riskerar elever, som inte lika intensivt fångar lärarens uppmärksamhet att inte få den hjälp som de behöver.

Rektorn bekräftar i intervju det som framkommit avseende studieron samt att den bristande studieron kan påverka elevernas möjligheter att nå kunskapskraven. Rektorn uppger att studieron har blivit bättre men att den fortfarande inte är bra trots flertalet åtgärder för att förbättra studieron, dels för hela skolenheten, dels för de grupper där det krävts särskilt. Rektorn uppger vidare att ytterligare åtgärder kommer att vidtas för att förbättra studieron, exempelvis genom att arbeta med ledarskapet i klassrummet. I övrigt är det, enligt lärare och rektor, studiero i stort sett samtliga undervisningsgrupper vid skolenheten.

Motivering till föreläggande som ingripande

Lilla Edets kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Lilla Edets kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristen.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Lilla Edets kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen. (Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna. Bristerna kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att lärarna vid skolenheten samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen.
- Rektorn ska se till att skolbiblioteket används kontinuerligt för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Motivering till bedömning av brist

Lärarna samverkar inte med varandra i tillräcklig omfattning

Skolinspektionen bedömer att lärarna vid skolenheten samverkar endast i en begränsad omfattning. Utredningen visar att samverkan främst sker inom respektive arbetslag och inte på skolenheten som helhet. Detta strider mot författningarnas krav.

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Lärarna vid skolan ska samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Lärarna uppger i intervju att det finns två arbetslag på skolan, ett för lärarna som undervisar i förskoleklass och årskurserna 1-3, samt ett för lärarna som undervisar i årskurserna 4-6. Lärarna uppger vidare att det inte finns något utbyte mellan dessa arbetslag mer än i samband med exempelvis arbetsplatsträffar. Enligt lärarna, vilket bekräftas av rektorn, fungerar samverkan inom arbetslaget F-3, dock inte inom arbetslaget 4-6 och inte heller mellan de båda arbetslagen. Enligt rektorn är det svårt för lärarna i de olika arbetslagen att samverka med varandra med anledning av att de arbetar i två åtskilda byggnader.

Lärarna och rektor uppger också att det finns ett klasslärarsystem på skolan vilket innebär att en och samma lärare undervisar en klass i flera eller samtliga ämnen. Enligt lärarna inom 4-6 innebär detta att varje lärare arbetar ensam vad gäller planering av undervisningen samt bedömning av eleverna.

Skolbiblioteket används inte för att stödja elevernas lärande

Skolinspektionen bedömer att skolbiblioteket inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. I utredningen framkommer att Fuxernaskolan F-6 inte har ett öppet skolbibliotek som används i undervisningen. Det framkommer också i utredningen att skolbiblioteket inte är avsett för eleverna i förskoleklass och årskurserna 1-3. Detta strider mot författningarnas krav.

Enligt skollagen ska eleverna ha tillgång till ett skolbibliotek. Enligt läroplanen har rektorn ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att eleverna får tillgång till läromedel av god kvalitet och annat stöd för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, till exempel bibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s.284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information. Skolbiblioteket ska ställas till elevernas och lärarnas förfogande och ingå i skolans pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande. Skolbiblioteket spelar en viktig roll för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material inom utbildningen.

Det finns ett skolbibliotek på Fuxernaskolan som är gemensam för samtliga skolenheter vid skolan. Skolbiblioteket finns i den del av skolan där skolenheten grundskolan 7-9 och grundsärskolan har sina undervisningslokaler. Alla elever har tillgång till viss skönlitteratur och facklitteratur i sina klassrum.

Elever, lärare och rektorn uppger i intervju att skolbiblioteket inte används. Enligt lärare och elever så har de inte besökt skolbiblioteket. Rektor och lärare uppger att skolbiblioteket har varit under uppbyggnad. Nu finns böcker på plats i skolbiblioteket men det har ännu inte öppnats, säger lärarna. Enligt lärarna är skolbiblioteket framförallt avsett för eleverna i årskurserna 4-9.

Eleverna i förskoleklass och årskurserna 1-3 säger att det finns böcker i deras klassrum och i korridoren, vilket även bekräftas av lärare och rektorn. Vill man läsa så får man ta en bok därifrån, säger eleverna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Lilla Edets kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Lilla Edets kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden**Bedömning**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2016-05-30
11 (13)

Dnr 43 - 2015:9251

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Mikaeil Yousefi
Utredare/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Fuxernaskolan F-6

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Fuxernaskolan F-6

Fuxernaskolan F-6 är en grundskoleenhet med förskoleklass och årskurserna 1-6 i Lilla Edets kommun. Skolenheten har vid tiden för tillsynen 28 elever i förskoleklass och 231 elever i årskurserna 1-6.

Vid Fuxernaskolan finns ytterligare två skolenheter; Fuxernaskolan 7-9 och Fuxernaskolan grundsärskola 1-9. Detta beslut avser grundskoleenheten Fuxernaskolan F-6. Skolenheten leds av en rektor som tillträdde tjänsten i augusti 2015.